

Asia Kappaleen valmistaminen, veistos

Hakija A

Annettu 1.11.1993

Tiivistelmä *Veistoksen toisintaminen kansikuvassa oli teoksen kappaleen valmistamista, johon tarvittiin tekijän suostumus, koska toisintamiseen eivät soveltuneet mitkään tekijänoikeutta rajoittavat säännökset.*

SELOSTUS ASIASTA

Ammattijärjestö A ry (jäljempänä A) on 15.3.1993 päivätyllä kirjeellä pyytänyt tekijänoikeusneuvoston lausuntoa siitä, onko A:n julkaisemassa B -lehden numeron 2/1993 kansikuvassa tosinnettu taiteilija C:n veistos siten, että lehden julkaisija on velvollinen tekijänoikeuslain mukaiseen korvaukseen teoksen reprodusoinnista.

A on maksanut Visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusyhdistys Kuvasto ry:n (jäljempänä Kuvasto) laskuttaman korvauksen, mutta pyytää tekijänoikeusneuvoston kannanottoa asiasta.

A katsoo, että kansikuva liittyi päivän tapahtumaa koskevaan selostukseen eli työttömyyteen, josta oli artikkeli lehden sivuilla 12–13.

A toteaa, että veistosta ei tosinnettu sellaisenaan, vaan se oli yhtenä osana toimituksessa laadittua visuaalista kokonaisuutta, joka A:n käsityksen mukaan oli uusi ja itsenäinen teos, johon sen suunnittelijalla on tekijänoikeus.

Lopuksi A pyytää tekijänoikeusneuvoston lausuntoa siitä, missä rajan kuvataiteen tuotteiden toisintamisessa kulkee ja tarvitaanko tekijän suostumus myös silloin, kun teos ei ole kuvassa pääaihe vaan osa kuvaa, jonka on tarkoitus kertoa aivan muista asioista.

Visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusyhdistys Kuvasto ry:n vastine

Yleistä

Kuvasto katsoo vastineessaan, että lehden julkaisija on velvollinen hankkimaan veistoksen julkaisemiseen osana lehden kansikuvaa tekijän luvan. Kuvaston käsityksen mukaan mikään nykyisen tekijänoikeuslain mukainen oikeuden rajoitussäännös ei sovellu esillä olevaan tapaukseen. Kansikuva ei ole veistosta vapaasti muuttaen luotu uusi teos, vaan osa lavastettua valokuvaa, jossa veistoksella on keskeinen merkitys.

Kuvaston vastineessa todetaan, että tekijän taloudellisia oikeuksia koskevat säännökset on otettu lain 2 §:ään ja tekijänoikeuskomitean I osamietinnön (KM 1980:12, s.15) mukaan säännöstä laadittaessa on lähdetty siitä, että tekijällä tulee olla "periaatteessa oikeus teoksen hyväksikäyttämiseen kaikissa niissä muodoissa, joilla on tai voidaan ajatella olevan taloudellista tai muuta käytännöllistä merkitystä. Lakitekstissä tämä on ilmaistu siten, että tekijällä on tunnustettu periaatteessa yksinomainen oikeus määrätä teoksesta valmistamalla siitä kappaleita ja saatamalla se yleisön saataviin."

Tekijän edellä mainittuihin lähtökohtiin perustuvaa laajaa yksinoikeutta on rajoitettu lain 2 lukuun otetuilla oikeuden rajoitussäännöksillä, jotka perustuvat toisaalta käytännön syihin ja toisaalta sivistyksellisiin tai muihin huomattaviin yhteiskunnallisiin etuihin. Kuvaston vastineessa todetaan, että rajoitussäännöksiä tulkittaessa tulee edellä mainittujen näkökohtien lisäksi ottaa huomioon rajoittavan tulkinnan periaate. Tekijän laajaa yksinoikeutta voidaan rajoittaa vain niissä tapauksissa, joissa rajoituksesta on nimenomaan säädetty.

Päiväntapahtuman selostaminen lehdessä

Kuvaston vastineessa todetaan, että lain 15 §:n 2 momentin mukaan julkistettuja muuhun kuin lehdistökäyttöön valmistettuja taideteoksia saadaan reprodusoida sanoma- ja aikakauslehteen selostettaessa päiväntapahtumaa. Lainvalmistelutöissä säännöksen soveltamisalaa ei ole tahdottu rajata taiteen alan päiväntapahtumiin. Perustelujen mukaan käsitettä "päiväntapahtuma" on tulkittava laajasti. Tällä lausumalla viitataan Kuvaston käsityksen mukaan siihen, että minkä tahansa alan päiväntapahtuma voi tulla kysymykseen. Tähän viittaa lainvalmistelutöiden lisäksi saman pykälän 1 momentti, jossa lehdistön lainausoikeuden alaa on rajoitettu.

Vastineessa todetaan edelleen, että laissa ei ole asetettu mitään vaatimuksia reprodusoitavien teosten lukumäärälle. Päiväntapahtuman ja taideteoksen asiallista yhteyttä ei myöskään vaadita. Nykyisellään oikeuden rajoitus merkitsee huomattavan laajaa kuvataiteilijoiden yksinoikeuden ra-

joitusta tavanomaisen kustannustoiminnan hyväksi ilman käytännöllisiä tai huomattavia sivistyksellisiä tai yhteiskunnallisia syitä. Sanoma- ja aikakauslehdistö on huomattava visuaalisen aineiston hyväksikäyttäjä. Kuvaston käsityksen mukaan lain 15 §:n 2 momentin rajoitussäännös sallii tekijöiden kannalta taideteosten normaalin käytön tavalla, joka kohtuuttomasti loukkaa tekijöiden laillisia etuja.

Kuvasto toteaa lainvalmistelutöihin (KM 1953:5) viitaten, että raja pakolisenssiin perustuvan lehdistön yleisen lainausoikeuden ja 15 §:n 2 momenttiin perustuvan lainausoikeuden välillä on olemassa.

Vaikka taideteosten lukumäärälle, asiayhteydelle päiväntapahtumaan ja päiväntapahtuman lajille ei ole tahdottu asettaa mitään rajoituksia, niin Kuvasto katsoo asian luonnosta johtuvan, että taideteosten tulee olla julkaistuja ja sellaisia, ettei niitä ole valmistettu juuri lehdistössä reproduoitavaksi. Ratkaisevaksi kriteeriksi jää siten vaatimus siitä, että kysymyksessä tulee olla päiväntapahtuman selostaminen. Kun lainvalmistelutöiden mukaan käsite päiväntapahtuma tulee tulkita laajasti siten, että selostus voi käsitellä mitä tahansa päiväntapahtumaa, korostuu vaatimus tapahtuman ajankohtaisesta luonteesta. Jos tapahtuman ajankohtaisuudelle ei aseteta riittäviä rajoja, lähestytään tulkintateitse lehdistön yleistä lainausoikeutta ilman, että tekijöillä olisi edes oikeutta korvaukseen.

Kuvaston käsityksen mukaan selostus työttömyydestä ei täytä laissa asetettua vaatimusta tapahtuman ajankohtaisesta luonteesta sanonnan ahtaassa merkityksessä. Laissa tarkoitettu päiväntapahtuma on Kuvaston mielestä tapahtuma, joka on tietyllä hetkellä ajankohtainen ja lakkaa suhteellisen pian olemasta sellainen. Työttömyyttä ei myöskään voitane pitää "tapahtumana" toisin sanoen tietynä ajallis-paikallisena asiointilana tai tapahtumain kulkuna.

Vaikka laki ei aseta vaatimusta taideteoksen liittymisestä päiväntapahtumaan, tulisi 15 §:n 2 momenttia tulkita Kuvaston käsityksen mukaan ainakin niin, että taideteos tulisi reproduoida selostuksen välittömässä yhteydessä. Esillä olevassa tapauksessa taideteos on painettu lehden kanteen erilleen asianomaisesta artikkelista ja kansikuvalla on muun muassa lehden markkinoinnin kannalta itsenäinen merkitys.

Uusi ja itsenäinen teos

Kuvasto toteaa, että lain 4 §:n 2 momentin mukaan tekijänoikeus alkuperäisteosta "vapaasti muuttaen" aikaansaatuun uuteen ja itsenäiseen teokseen ei riipu tekijänoikeudesta alkuperäisteokseen.

Kuvaston käsityksen mukaan lehden kansikuvassa oleva veistos on reproduoitu sellaisenaan ilman, että alkuperäisteosta on mitenkään muu-

tettu. Veistosta on käytetty osana valokuvan rekvisiittia eikä lavastuskokonaisuus sisällä Kuvaston käsityksen mukaan sellaisia luovia ja omaperäisiä elementtejä, että sitä tulisi erikseen suojata teoksena. Valokuvana kokonaisuus on suojattu oikeudesta valokuvaan annetun lain mukaan, mutta tämä ei vaikuta valokuvassa reprodusoitujen taideteosten suojaan.

Taideteos ja kuvan pääaihe

Kuvaston vastineessa todetaan, että tekijänoikeudella suojattuja teoksia käytetään usein niin, että ne ovat osana laajempaa kokonaisuutta esimerkiksi radio- ja televisiolähetyksissä tai graafisessa viestinnässä.

Kuvasto toteaa, että tekijänoikeuden peruseriaatteiden mukaan myös teoksen osa on suojattu. Laissa ei ole yksityiskohtaisesti säännelty, milloin alkaa teoksen tekijänoikeudellisesti relevantti reprodusointi. Kuvaston käsityksen mukaan lähtökohtana voidaan pitää sitä, että kaikenlainen teoksen reprodusointi on tekijänoikeudellisesti relevanttia kappaleen valmistamista riippumatta käyttöyhteydestä tai -laajuudesta. Tekijän yksinomainen määräämisvalta tunnustetaan niissäkin tapauksissa, joissa oikeutta on erityisistä syistä rajoitettu.

Vastineessa todetaan, että ainoa lainkohta, jossa nimenomaisesti sivutaan kysymystä taideteoksesta osana laajempaa kokonaisuutta, on elokuvia ja televisiolähetysä koskeva 25 §:n 1 momentin toinen lause. Sen mukaan taideteos saadaan ilman tekijän suostumusta sisällyttää elokuvaan tai televisiolähetykseen, jos toisintamisella on elokuvassa tai lähetyksessä toisarvoinen merkitys. Kotimaisissa lainvalmistelutöissä ei tässä kohdin pohdita toisintamisen toisarvoisuuden kriteereitä.

Toisarvoisuuden merkitystä pohditaan sitä vastoin lain 21 §:n perusteluissa. Pykälän mukaan kaikkia päivän tapahtumassa näkyviä tai kuuluvia teoksia saadaan toisintaa radio- tai televisiolähetyksessä tai elokuvana tiedotustarkoituksen edellyttämässä laajuudessa toisinnettaessa päivän tapahtumaa. Kuvasto korostaa, että tässäkin tapauksessa oikeutta on rajoitettu nimenomaisella säännöksellä huolimatta siitä, että teosten toisintamisella on näissä tapauksissa yleensä toisarvoinen merkitys itse päivän tapahtuman kannalta lakiehdotuksen perustelujen mukaan.

Graafiselta alalta puuttuu toisarvoisuusnäkökohtiin perustuva nimenomainen rajoitussäännös, minkä vuoksi kysymys taideteosten reprodusoinnin toisarvoisuudesta on Kuvaston mielestä tällä käyttöalueella sellaisenaan epärelevantti arvosteltaessa kysymystä reprodusoinnin luvallisuudesta.

Kuvasto selostaa vastineessaan vuoden 1953 komiteamietintöön ja vuoden 1957 tarkistettuun ehdotukseen (KM 1957:5) sisältyviä näkökohtia,

joita koskevat päivántapahtuman toisintamista radio- tai televisiolähetyksessä tai elokuvana.

Kuvasto viittaa erityisesti vuoden 1957 tarkistettuun ehdotukseen, jossa perusteluihin on kirjattu seuraava lausuma: "Mainittakoon, että milloin taideteos, kuten säännöksessä sanotaan, sisällytetään päivántapahtumaa toisinnettaessa elokuvana tai televisiolähetysenä, menettely muodollisesti tietää kappaleen valmistamista teoksesta, mihin periaatteessa vaadittaisiin tekijän suostumus."

Kuvasto katsoo lausuman osoittavan osaltaan sen, että kotimaisissa lainvalmistelutöissä on katsottu toisintamisen olevan tekijänoikeudellisesti relevanttia kappaleen valmistamista riippumatta siitä, onko taideteoksen toisintamisella käyttöyhteydessä katsottava olevan toisarvoinen merkitys vai ei.

Kuvaston vastineessa todetaan, että Ruotsin vastaavan lain valmistelutöihin sisältyy eräitä päinvastaisia lausumia, joissa rinnastetaan lisäksi taideteosten toisintaminen toisarvoisina elementteinä valokuvissa ja elokuvateoksissa (esim. Ragnar Hemmer: *Lagarna den 30 december 1960 om Upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk samt om rätt till fotografisk bild*, ss. 53, 203). Ruotsin hallituksen esitykseen lisättyjen lausumien mukaan kysymys ei ole lainkaan taideteoksen kappaleen valmistamisesta, jos taideteos toisinnetaan epäolennaisena elementtinä esimerkiksi osana valokuvassa tai elokuvassa näkyvää sisätilaa.

Vastaavaa lausumaa ei sisälly kotimaisiin lainvalmistelutöihin eikä siihen ole missään vaiheessa edes viitattu. Lausuma on Kuvaston käsityksen mukaan lisäksi ristiriidassa ainakin elokuvien osalta vuoden 1957 komiteamietinnön perustelujen lausuman kanssa, jonka mukaan taideteosten toisintaminen televisiolähetyksessä osana päivántapahtumaa on ainakin muodollisesti taideteoksen kappaleen valmistamista. Saman periaatteen täytynee Kuvaston mukaan koskea myös valokuvia.

Kuvasto katsoo, että Ruotsin lainvalmistelutöissä olevien lausumien soveltaminen tässä tapauksessa edellyttäisi eksplisiittisesti lausuttua tukea kotimaisissa lainvalmistelutöissä. Lisäksi lupaa edellyttävän reprodusoinnin yleisenä kynnyksenä toisarvoisuuskriteeri on liian epämääräinen. Se asettaisi perusteetta taideteokset muita teoslajeja huonompaan asemaan, ellei samaa periaatetta sovellettaisi kaikkiin teoslajeihin. Käytännössä jouduttaisiin tapaus kerrallaan arvioimaan toisarvoisuuden merkitystä erittäin laajalla käyttöalueella, koska käyttöyhteydellä ei olisi merkitystä.

Kuvaston vastineessa todetaan, että joissain tapauksissa pienikokoinen taideteos osana valokuvaa voi olla kuvan kannalta ratkaiseva tekijä, toisissa taas päinvastoin. Lavastetuissa kuvissa taideteokset sisällytetään valokuviin nimenomaan taideteosten itsensä takia; jos kuvan koko olisi ai-

noa kriteeri, tarvittaisiin isokokaisen taulun kuvaamiseen lupa mutta pienempikokoisen ei. Pienikokoisten taulujen käytöllä ei olisi mitään määrällisiä tai muitakaan rajoituksia. Kaikenlaisten graafisten aineistojen kuvittaminen taideteoksilla missä tahansa tarkoituksessa olisi vapaata, kunhan taideteosta voidaan pitää jollain perusteella kuvan tai yleensä käyttöyhteyden kannalta epäolennaisena elementtinä. Käytännön lopputulos olisi outo, kun otetaan huomioon, että kysymys on tekijänoikeuden perustavaa laatua olevasta oikeudesta, jolla on nykyisin myös kuvataiteilijalle yhä enenevä merkitys. Ruotsin lainvalmistelutöiden lausumia ei Kuvaston mielestä voitane pitää tältä osin enää ajankohtaisina. Taideteosten käytön laajuus, käyttötavat ja oikeuksien hallinto ovat 1990-luvulla olennaisesti eri tasolla kuin vuonna 1960.

Kuvasto katsoo, että mikäli epäolennaisena kuvan elementtinä pidettävän taideteoksen kuvaaminen ei olisi lainkaan tekijänoikeudellisesti relevanttia, asianomaisilla tekijöillä ei liene myöskään moraalisia oikeuksia tällä käyttöalueella, mikä johtaisi käytännössä kestävämpään tilanteeseen.

Kuvaston käsityksen mukaan ratkaisua ei voida perustaa siihen, että taideteoksen reproduointi valokuvan epäolennaisena osana ei olisi lainkaan tekijänoikeudellisesti merkityksellistä kappaleen valmistamista. Päinvastainen ratkaisu johtaisi laajamittaiseen graafisten aineistojen kuvittamiseen taideteosten kuvilla – ei siis pelkästään taideteoksia sisältävillä valokuvilla. Tekijällä ei olisi mahdollisuutta kontrolloida käyttöä edes moraalisten oikeuksiensa perusteella. Lopputulos olisi kohtuuton olosuhteissa, joissa kaikenlaisten suojattujen aineistojen yhteensovittamis- ja manipulointimahdollisuudet ovat teknisesti lähes rajattomat.

TEKIJÄNOIKEUSNEUVOSTON LAUSUNTO

Tekijänoikeusneuvosto on käsitellyt lausuntopyynnön ja esittää lausuntoon seuraavan.

Yleistä

Tekijänoikeuslain (404/61) 1 §:n mukaan, sillä joka on luonut kirjallisen tai taiteellisen teoksen, on tekijänoikeus teokseen. Kuvataiteen tuotteet voivat saada suojaa taiteellisina teoksina. Tekijänoikeus syntyy aina luonnolliselle henkilölle.

Tekijänoikeuslain 2 §:n mukaan tekijällä on tietyn rajoituksen yksinomainen oikeus määrätä teoksesta valmistamalla siitä kappaleita ja saatamalla se yleisön saataviin muuttamattomana tai muutettuna. Tekijä voi yksinoikeutensa nojalla vaatia teoksen käytöstä korvauksen.

Lain 3 §:n mukaan tekijä on ilmoitettava hyvän tavan mukaisesti, kun teoksesta valmistetaan kappale tai teos kokonaan tai osittain saatetaan yleisön saataviin. Lisäksi pykälässä kielletään teoksen muuttaminen tekijän taiteellista arvoa tai omalaatuisuutta loukkaavalla tavalla tai sen saattaminen yleisön saataviin sanotuin tavoin loukkaavassa muodossa tai yhteydessä.

Tekijänoikeuden rajoituksista säädetään lain 2 luvussa. Rajoitukset koskevat joko julkistettuja tai julkaistuja teoksia. Tekijän yksinoikeutta valmistaa teoksesta kappaleita on rajoitettu käytännöllisistä ja tärkeistä sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista syistä. Tekijänoikeutta rajoittavia säännöksiä on tulkittava ahtaasti. Tekijänoikeuden rajoitussäännöksillä ei pääsääntöisesti rajoiteta tekijälle 3 §:n mukaan kuuluvia moraalisia oikeuksia.

Veistoksen toisintaminen kansikuvassa

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että veistoksen toisintaminen lehden kansikuvassa on tekijänoikeuslain 2 §:ssä tarkoitettua kappaleen valmistamista, koska taideteos ei ole kuvassa epäolennaisessa asemassa. Teoksen toisintaminen ilman tekijän suostumusta on siten sallittua ainoastaan niissä tapauksissa, joissa tekijänoikeutta on nimenomaisin säännöksin rajoitettu.

Tekijänoikeuslain 15 §:n 2 momentin mukaan julkistetun taideteoksen, jota ei ole valmistettu sanomalehdessä tai aikakauskirjassa toisinnettavaksi, saa kuvata sanomalehteen tai aikakauskirjaan selostettaessa päivántapahtumaa.

Lehdistön lainausoikeutta koskevilla lainvalmistelutöissä todetaan:

"Ehdotuksen mukaan käsittäisi kysymyksessä oleva lainausoikeus myös julkistetut taideteokset, joita siis saataisiin vapaasti kuvata sanomalehteen tai aikakauskirjaan kuitenkin vain selostettaessa päivántapahtumaa (2 mom.). Vastaavaa säännöstä ei ole voimassa olevassa laissa, mutta ehdotettu määräys on vakiintuneen tavan mukainen. Asian luonnosta johtuu, että käsitettä päivántapahtuma ei saada tulkita liian ahtaasti. Yleisen oikeuden antaminen lehdistölle taideteoksen kuvaamiseen tekijän luvatta, mutta hänelle suoritettavaa korvausta vastaan, muodostaisi kuitenkin liian pitkälle menevän rajoituksen tekijänoikeuteen sellaisena, jollaiseksi se on määritelty perustavissa säännöksissä." (komiteanmietintö 1953:5, s. 56)

Vuoden 1953 mietinnön mukaan julkistetun taideteoksen kuvaaminen sanomalehteen tai aikakauskirjaan oli sallittua ainoastaan selostettaessa päivántapahtumaa taiteen alalta. Komiteanmietinnön 1957:5 tarkistetussa

ehdotuksessa laiksi tekijänoikeudesta kirjallisiin ja taiteellisiin teoksiin säännösehdotus säilyi sisällöltään muuttumattomana.

Hallituksen esityksessä (HE 23/1960 vp) säännösehdotus säilyi vielä ennallaan. Hallituksen esityksen johdosta annetun lakivaliokunnan mietinnön (LaVM 4/1961 vp) pohjalta lakiehdotuksesta poistettiin rajoitus, jonka mukaan säännös olisi koskenut ainoastaan taiteen alan päiväntapahtumaa.

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että 15 §:n 2 momentin säännöksellä on haluttu turvata lehdistön mahdollisuus ottaa kuvia päiväntapahtumista silloinkin, kun se johtaa taideteoksen toisintamiseen, ja käyttää tällaisia kuvia päiväntapahtuman selostuksen yhteydessä. Säännöksellä on haluttu turvata lehdistön mahdollisuus hoitaa tiedotustehtävää. Tekijänoikeusneuvosto katsoo siten, että taideteoksen toisintamisella tulee olla yhteys selostettavaan asiaan.

Lainvalmisteluasiakirjojen mukaan päiväntapahtumaa ei saa tulkita liian ahtaasti. Lainvalmisteluasiakirjoissa on toisaalta todettu, että lehdistölle annettava yleinen oikeus kuvata taideteoksia ilman tekijän suostumusta olisi liian pitkälle menevä rajoitus. Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että mitä tahansa ajankohtaista aihetta ei voida pitää säännöksessä tarkoitettuna päiväntapahtumana.

Esillä olevassa tapauksessa artikkeli käsittelee työttömyyttä yleensä, mutta ei mitään siihen liittyvää konkreettista tapahtumaa. Taideteosta ei myöskään ole kuvattu artikkelin aiheeseen liittyvässä konkreettisessa tilanteessa, vaan sitä on käytetty osana toimituksessa suunniteltua sommitelmaa. Näin ollen veistoksen kuvaaminen kansikuvaan ei ole tekijänoikeuslain 15 §:n 2 momentin nojalla sallittua.

Tekijänoikeusneuvosto katsoo, ettei esillä olevaan tapaukseen sovellu myöskään muut tekijänoikeutta rajoittavat säännökset, joten kuvaamiseen olisi tullut pyytää tekijän suostumus.

Teoksen vapaa muuttaminen

Tekijänoikeuslain 4 §:n 2 momentissa säädetään, että jos joku on teosta vapaasti muuttaen saanut aikaan uuden itsenäisen teoksen, ei hänen tekijänoikeutensa riipu tekijänoikeudesta alkuperäisteokseen.

Esillä olevassa tapauksessa alkuperäisteosta eli veistosta on käytetty kuvassa sellaisenaan eikä vapaasti muuttaen, joten sen käyttöön on saatava alkuperäisteoksen tekijän suostumus. Se, että alkuperäisteosta käytetään osana uutta kokonaisuutta, ei merkitse alkuperäisteoksen vapaata muuttamista.

Tekijänoikeusneuvosto katsoo, ettei kanteen valokuvattu toimituksen suunnittelema sommitelma ole teos. Sen sijaan valokuva sellaisenaan saa suojaa oikeudesta valokuvaan annetun lain (405/61) nojalla. Oikeus valokuvaan ei suojaa kuvan kohdetta.

Kuvataiteen tuotteiden toisintamisesta yleensä

A on vielä pyytänyt lausuntoa siitä, missä raja kuvataiteen tuotteiden toisintamisessa yleensä kulkee. Tekijänoikeusneuvosto toteaa, ettei tällaisia yleisiä rajoja ole mahdollista asettaa. Rajat on arvioitava tapauskohtaisesti kussakin konkreettisesti tapauksessa. Tekijänoikeusneuvosto on käsitellyt kuvataiteen tuotteiden toisintamista esimerkiksi lausunnoissaan 1993:6, 1993:7 ja 1993:8.

Yhteenveto

Veistoksen toisintaminen kansikuvassa on teoksen kappaleen valmistamista. Toisintamiseen tarvitaan siten tekijän suostumus, koska siihen eivät sovellu mitkään tekijänoikeutta rajoittavat säännökset.

Eriävä mielipide

Jäsen Matti Anderzén

C:n veistoksen sijoituspaikkana on maamme tunnetuimman ammattiyhdistysopiston yleinen tila. Kuvattaessa ja selostettaessa maamme varsin kriittistä työllisyystilannetta on juuri ammattiyhdistysopiston julkisten tilojen interiööri oikeaan osunut kuvauspaikka. Sen olennaisena osana on edellä mainittu veistos.

En voi yhtyä enemmistön mielipiteeseen, jonka mukaan tapaukseen eivät sovellu mitkään tekijänoikeutta rajoittavat säännökset. Käytännön journalismin kannalta tulisi tekijänoikeuslain 15 §:n 2 ja 25 § tulkita joustavasti. Enemmistön kanta kahlitsee selvästi luovaa kuvajournalismia.